

Præsidentens tale til Akademiets Stiftelsesfest torsdag den 31. marts 2011

Kære gæster:

En central opgave for et akademi er at gøre opmærksom på kunstens og arkitekturens betingelser, placering, betydning og position i de omgivende rum. Gennem faglige diskussioner at arbejde med nytænkning i forhold til kontekst og at fastholde de kvalitative valg.

Kunsten konfronterer og konfronteres, den fremkalder en undren og åbner for nye tankeperspektiver, når den er bedst.

Et akademi skal arbejde til kunstens fremme på kunstens egne betingelser og altid være parat til at diskutere og justere sin egen målsætning i en tidsudvikling, der åbner sig imod et globaliseret kunstperspektiv.

Alligevel er historikken og traditionen vigtige brikker i den fortløbende diskussion omkring kunst og æstetik i praksis, som udspiller sig mellem billedkunstnere og arkitekter i akademi og råd.

“Rådets sammensætning og medlemmer repræsenterer en særlig indsigt i både den samtidige og den historiske udvikling inden for kunst og arkitektur. Denne indsigt er rådet forpligtet til at videregive i en reflekteret form.” - En formulering der for nylig blev brugt i en opfordring til Københavns Kommune om at benytte Akademiraadet som det uafhængige kunst- og arkitektfaglige organ, der er brug for bl.a. når mæcener melder sig med tilbud om at deltage i finansieringen af de offentlige byrum.

At opfordre til at blive brugt burde ikke være en del af Akademiraadets arbejdsområde – vi forvalter bl.a. armslængdeprincippet både på samfundet og kunstneres vegne ved at udpege de kunstnere, der efter rådets opfattelse har et så højt fagligt niveau at de kan deltage hvor samfundet har brug for den kunstneriske kvalitetsvurdering og derved medvirke til at sikre, at de afsatte midler tilfalder den kvalitative kunst.

Vi udtaler os løbende omkring bymæssige planer og sager inden for lovgivning og statsadministration. Vi deltager i den offentlige debat.

Alligevel gentages den manglende kendskab til og forståelse for Akademiraadets arbejde. Måske er vejen videre et spørgsmål om at bruge kunstens egne greb - at konfrontere - at undre og at åbne for nye tankeperspektiver på et mere højtråbende plan.

Vi må fastholde vores funktion som væsentlig – både i forhold til at være med til at skabe debat omkring kunst, arkitektur, byrum og landskab og at skabe synlighed gennem handling.

Vi repræsenterer et kunstnersamfund men vi repræsenterer også kunsten i samfundet.

Adgangen til Kunstnersamfundet og dermed adgang til Akademiet og Rådet, sker igennem Juryen. Akademiraadet og Kunstnersamfundets Jury er dermed grundlaget for alle aktiviteterne i Akademiet. Den faglige bedømmelse af Kunstnersamfundets medlemmer, der er Juryens job, udgør det etiske grundlag for Akademiets konstruktion - at hvert enkelt medlem er kvalificeret. Juryens arbejde indebærer diskussioner arkitekter og billedkunstnere imellem, om selve

det at kvalificere kunst igennem bedømmelsen af den enkelte.

Juryens kompetente arbejde giver mulighed for, at Akademiraadet kan pege på nye kvalificerede kunstnersamfundsmedlemmer til nævn, råd og udvalg i forskellige samfundsmæssige organisationer og administrationer.

I dette forløb har Juryen endvidere lagt tid og arbejde i udgivelsen af en meget fin og oplysende folder om Kunstnersamfundet, Akademi og Råd.

En stor tak til den afgående jury – og en særlig tak til formanden billedkunstneren Ruth Campau.

Kunstnersamfundets ca. 1400 medlemmer er valgforsamling til Akademiet, som igen er valgforsamling til Akademiraadet, og er derfor det reelle grundlag for det arbejde, der udføres til kunstens fremme i Akademiraadet.

Akademiets styrke er dets uafhængighed af kunstpolitiske og økonomiske interesser. Akademiets indflydelse bygger alene på kvaliteten af den kunstneriske og kulturelle sagkundskab, det rummer. Det er derfor Kunstnersamfundets ansvar, at Akademiet og Juryen består af indsigtfulde kunstnere, så det Kongelige Akademi for de Skønne Kunster kan virke med størst mulig autoritet som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål.

Det netop overståede valg repræsenterer starten på en ny tid ud fra en strukturmæssig sammenhæng, idet Akademiets 60 medlemmer vedtog en omfattende vedtægtsændring i sommeren 2010.

Visions- og evalueringsudvalgets rapport fra 2009 har dannet grundlaget for en længerevarende beslutningsproces for at styrke Akademiets arbejde, forenkle strukturen og gøre den mere tidssvarende i forhold til kunstens brug af medier. En proces, der har taget meget af rådets tid og har været behandlet på 3 møder i Akademiet.

En konsekvens er bl.a. en sammenlægning af Kunstnersamfundets maler- og billedhuggersektion til 1 sektion – kaldet billedkunstsektionen.

Et kunstnersamfund bestående af 2 sektioner, arkitekt – og billedkunstsektionen.

Et Akademi med 2 lige store sektioner, 30 arkitekter og 30 billedkunstnere.

Et Akademiraad med 2 lige store faggrupper, 6 arkitekter og 6 billedkunstnere.

En reduktion af Juryens medlemmer fra 15 til 12 hvoraf 6 er valgt af Kunstnersamfundet.

En styrkelse af Akademiraadets formandskab.

Den mere visionære og udadvendte del af Akademiets evaluering relaterer sig til begreber som rekruttering af gode kræfter, Akademiets autoritet og fortsatte eksistens berettigelse.

Demokratisering er ikke et kodeord i den sammenhæng, men handler i langt højere grad om udpegelser til og oprettelse af fagudvalg, der med særlig fagspecifik autoritet kan underbygge og udvide Akademiets taletid overfor stat og kommuner.

Akademiraadets Udvalg for Kirkekunst – der siden 1895 har fungeret som et stående udvalg for nye kunstneriske udsmykninger i kirkerne - er rådgiver for Kirkeministeriet, stiftsøvrighederne og andre kirkelige myndigheder. Kirkeministeriet bevilger midler som gør det muligt for udvalget at yde direkte rådgivning på stedet. Skepsis over for fagkundskab trives, men der lyttes også.

Udvalget for kirkekunst modtog i efteråret en henvendelse fra KØS – museum for kunst i det offentlige rum – og en invitation til samarbejde omkring et udstillingstiltag og en publikation med arbejdstitlen ”samtidskunst og kirke”.

Udvalget har valgt at indgå i samarbejdet, der også involverer Museet for Religiøs Kunst, ved at påtage sig arbejdet omkring en publikation og rådgivning i forbindelse med udstillingen.

4 medlemmer har valgt at stoppe i udvalget – jeg vil derfor sige tak til billedkunstnerne Bodil Nielsen, Sys Hindsbo, Erik Varming og Karin Birgitte Lund for jeres engagement i dette udvalg.

På baggrund af udgivelsen af ”Landskabssyn og planreform” et memorandum om det åbne land i 2008, har der siden været afholdt møder med Miljøministeriet og By- og Landskabsstyrelsen, med henblik på at danne grundlag for det fortsatte arbejde med at få etableret et rådgivende landskabsudvalg for stat og kommuner – i forlængelse heraf er der i dette efterår nedsat et ad hoc landskabsudvalg bestående af 10 arkitekter og billedkunstnere, der skal bane vejen for et permanent autonomt udvalg på linje med Kirkekunstudvalget.

Lignende udvalg påtænkes nedsat – eksempelvis et uddannelsesudvalg, særligt aktuelt på baggrund af nedskæringer, sammenlægninger, stramme universitære regelsæt, ministeriel involvering i rektoransættelse og ulige betingelser for de eksisterende Kunstakademier.

Rådets arbejdsgruppe, der har gjort et stort stykke arbejde for at undersøge mulighederne for at oprette kunstnerboliger/atelierer i den eksisterende boligmasse er nu overgået til Billedkunstnernes Forbund, da arbejdet i højere grad retter sig imod kunstneres vilkår – men rådet vil naturligvis fortsat følge og bakke op om dette arbejde.

Rådets arbejdsgruppe vedr. Nye Medie legater arbejder fortsat på en strategi for tilvejebringelse af økonomiske midler til kunstnere, der specifikt arbejder med værker inden for dette område. Tiden er ikke nødvendigvis gunstig – men problematikken aktuel, da mange legater også vores egne er øremærket til malere, billedhuggere og grafikere og ikke tager højde for kunstneres brug af nye medier.

Rådet udpeger som sagt rigtig mange medlemmer til en lang række institutioner, bestyrelser, repræsentantskaber og udvalg landet over. Så vidt det er muligt indsamles der erfaringer fra de udpegede billedkunstnere og arkitekter samt de pågældende institutioner, for at kvalificere rådets fremtidige udpegelser og for at kunne videreformidle erfaringer og viden.

Et valgmøde hvert tredje år, var tidligere eneste mulighed for at få et indblik i og en udveksling med Kunstnersamfundet, men er gennem den seneste beretningsperiode blevet suppleret med en årligt tilbagevendende ”Kunstnersamfundets dag”, der udover at fejre årets legatmodtagere også sætter fokus på den faglige udveksling.

Der inviteres derfor indlæggsholdere, der arbejder indenfor et særligt område af de forskellige kunstpraksisser, der er repræsenteret i Kunstnersamfundet, for

derigennem at blive klogere på hinanden.

I 2008 var overskriften "Den globale konsekvens", med frontberetninger fra billedkunstneres og arkitekters arbejde i det lokale og globale. I 2009 var overskriften "Steder", om arkitekters og billedkunstneres møder på tværs. I 2010 var overskriften "Det levende billede", der gav et indblik i nye medier i billedkunsten og arkitekturen – eksempelvis netkunst, digitalisering og spoken word performance.

Det Kongelige Akademi for de Skønne Kunsters virksomhed udøves som bekendt gennem Akademiraadet.

Akademiraadets aktuelle handlingsplans ordlyd er at arbejde til kunstens fremme og stå til rådighed som rådgiver for staten og andre offentlige myndigheder i kunstneriske spørgsmål. Rådet vil arbejde for at sikre et fagligt højt niveau og sætte fokus på aktuelle offentlige debatter om kunst og arkitektur, idet rådet ønsker at være den instans, der spiller ind med nye perspektiver på kunstens rolle og betydning. Rådet vil samtidig fokusere på synlighed gennem handling ved selv at tage initiativ til at diskutere udviklingen af kunsten og arkitekturen i de rum, vi deler - med udgangspunkt i temaer som det midlertidige rum, kreative urbane processer, genskabelse og nyskabelse af eksisterende byrum mm.

Af samme grund er rådets møder præget af bredere og mere generelle holdningsspørgsmål, som gerne skulle afspejle en kontinuitet i diskussionen og rådgivningen.

Møderne har været indledt med diskussioner omkring bl.a. Kunstrådets rapport "Spændvidder – om kunst og kunstpolitik" - udarbejdet af professor Jørn Langsted med flere. Et andet fokus i diskussionen har ligget på arkitektur og design, som i dag ikke er omfattet af Kunstrådets støtteområde og om muligheder for en fremtidig inkludering uden at svække støtten til andre kunstarter. I forlængelse heraf vil rådet om kort tid aflevere bemærkninger til det nedsatte udvalg til udredning af behovet for en modernisering af kunststøtten.

Der arbejdes konsekvent med at opnå større gennemsigtighed omkring rådets arbejde igennem oplysning internt og eksternt bl.a. via opgraderinger af hjemmesiden.

Her kan alle rådets udtalelser, sagsbehandlinger og referater af møder ses. Her ligger også Beretningen for de sidste 3 år i digital form, men kan rekvireres i bogform på Akademiraadets kontor..... eller tages med under armen i aften.

Jeg vil her blot give en oversigt over de forskellige sager, vi har behandlet indenfor det seneste års tid:

Rådet har bl.a. udtalt sig inden for bymæssige planer i sager som – Bro over Christianshavns kanal, – Lokalplaner v. Ny Ellebjerg – Fælledklubberne – Stibroer over Inderhavnen og kanaler på Christianshavn – Hotel Scandinavia – Vindmøller i Københavns Kommune og Krydstogtterminal i Nordhavnen – Holmens Kirke og disponeringen af det grønne område mellem Grønningen og St. Kongensgade i København.

I sager inden for lovgivning og statsadministration o.l. har rådet bl.a. udtalt sig via flere hørings svar omkring Kulturministeriets videregående uddannelser og

Statens Kunstfond (deponerings- og indkøbsordningen). Desuden har vi udtalt os via en støtteerklæring til Det Fynske – og Det Jyske Kunstakademi i deres indsats i samarbejde med billedkunstskolerne på Det Kongelige Danske Kunstakademi, for at opnå ligeværdige vilkår for de 3 akademier.

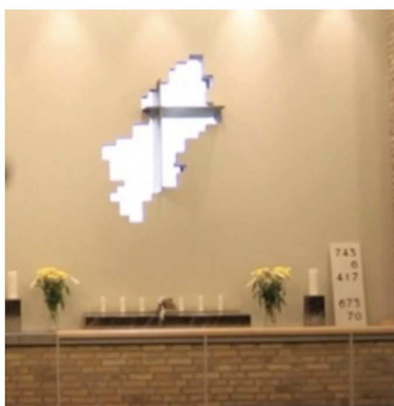
Rådet har desuden udpeget et medlem til ekspertudvalget vedr. Istedløvens afløser, drøftet forholdene vedr. Danmarks Kunstbiblioteks samling af arkitekturtegninger med direktøren for Kunstbiblioteket og haft besøg af medlemmerne af Folketingets Kulturudvalg for gensidig orientering.

Der arbejdes fortsat på at skaffe midler til en rapport om tilstanden af de ca. 500 værker, der indgår i Akademiets Kunstsamling på Charlottenborg Slot med henblik på en senere restaurering. Kulturministeriet er i 2010 ansøgt om 95.000 kr. til en gennemgang v/Fælleskonserveringen i Helsingør af malerisamlingens ca. 210 værker og en tilstandsrapport. Der skal desuden følges op på samlingens andre værker, skulpturer, tegninger, grafik, medaljer mv., der skal tages stilling til de dårlige opmagasinerings forhold og evt. kommende konservering/restaurering af værkerne under forudsætning af, at der kan skaffes midler til dette arbejde.

Jeg vil gerne slutte denne del af beretningstalen med at fremhæve 3 personer, der desværre ikke er iblandt os længere.

Tobias Faber
1915 – 2010

Øivind Nygård
1948 – 2010

Jørn Palle Schmidt
1923 - 2010

Tobias Faber – Arkitekt, professor og rektor ved det Kgl. Danske Kunstakademi og Æresmedlem af Akademiet besad et stort og inspirerende talent for formidling af sit fag.

Som arkitekt i samarbejde med Jytte Jensenius stod han bl.a. bag den nye scene til Nordisk film i Valby og foredragssalen i tilbygningen til Det Franske Institut, restaureringen af bl.a. "De unge herrers gård" i Sorø og af Kalundborg Rådhus.

Han engagerede sig markant i udformningen af Københavns havnearealer og var i 1984 en af drivkræfterne bag udskrivningen af en stor nordisk arkitekt-konkurrence.

Med udgangspunkt i sit fag foretog han mange rejser rundt i verden. Han havde en særlig optagethed af Kina, som han gennemrejste mange gange og beskrev i sin bog landets natur, historie, filosofi og arkitektur fra Den Store Mur og kejsertidens paladser og grave over buddhismens templer til Soozhows og Hangzhous borgerhuse og haver.

Tobias Faber blev som formidler af arkitekturhistorie kendt for sine forelæsninger og foredrag, men også for bøger og tidsskriftsartikler om bl.a. Arne Jacobsen, Kai Fisker, Jørn Utzon og om "Rum, form og funktion" og "Dansk arkitektur".

Tobias Faber modtog N.LHøyen Medaljen i 1988

Øivind Nygård – billedkunstner og medlem af Akademiet - var konsekvent og kompromisløs i sin kunst og besad en stærk fornemmelse for materialets muligheder. Hans værker var karakteristiske i et spil mellem abstrakte og figurative elementer, en særlig synergi, der åbner for indre foranderlighed og på forskellig vis danner nye oplevelsesmæssige lag. Øivind Nygård udførte flere udsmykningsopgaver, bl.a. til Mølleplads i Aalborg, til Horsens Statsfængsel og til Bøler Flerbrukshall i Oslo. Han var i et tidsrum lektor og leder af grunduddannelsen på det Kgl. Danske Kunstakademi og Formand for Statens Billedkunstudvalg og medlem af Kunstrådet.

Øivind Nygård modtog Eckersberg Medaljen i 2002 – i motiveringen stod bl.a. *"At dele tid med Øivind Nygårds verden, for han taler så smukt gennem sine værker, så overbevisende, så håndværksmæssigt korrekt, så sarkastisk, at man kun kan tage imod. Og først bagefter, sekundet efter opstår tvivlen i en om, hvad det er man ser eller har set i sit første blik. Alt er inden.....Og så kan han ikke komme uden om sin accent, sin måde at tone noget på, selv om alt er, som det skal være. Øivind Nygård tager os med til en anden side af virkeligheden.*

Jørn Palle Schmidt – Landskabsarkitekt, professor og rådsvalgt medlem af Akademiet – der brugte sin private landejendom som forsøgsfelt med dyrkning og trævækst for at bruge erfaringerne i større landskabsopgaver, der bl.a. indbefatter projektering af gårdhaver, motorvejsudfletninger og offentlige områder i almenyttige boligbyggerier, eksempler er landskabsområdet mellem Kingohusene i Helsingør, Fredensborg Terrasser, Nordre Kirkegaard i Herning og Dansk Folkeferies bebyggelse i Vigsø.

Jørn Palle Schmidt modtog C.F.Hansen Medaillen i 2003 - for sin store indsats for havekunsten, for sin fine lærergerning og for sin evne til at tænke i landskabelige helheder – i motiveringen stod bl.a. "

"Med sine værker har Jørn Palle Schmidt skabt herlige landskabelige værdier som opleves som noget centralt i vor kultur. Med stor gennemslagskraft er han gået i brechen med markante meninger om planlægning både i byerne og i kulturlandskabet. Palle Schmidt har sagt, at vækst og vækstfrodighed altid har været af afgørende betydning for ham. I sine arbejder har han stræbt efter at planlægge oplevelser af paradisisk grøn frodighed som gav velvære til andre."

Og med det vil jeg sige tak for nu.....

Afsluttende bemærkninger:

Tak til

Maria Fabricius for festforelæsningen

Musikken ved Benjamin og Anders Koppel,

Tak til medaljemodtagerne

Tak til sekretariatet Nina Tjørnemark, Pernille Kure og Anne Marie Nehammer.

Tak til Billedkunstskolernes vagter og alt det øvrige personale, der har arbejdet hårdt for at vi skal få en god fest.

De 30 ordinære medlemmer i hver af Akademiets to sektioner har i denne måned valgt medlemmer til Akademiraadet for de kommende 2 år. De medlemmer og suppleanter, der fratræder den 31. marts er arkitekterne Jeppe Aagaard Andersen, Hans Peter Hagens og billedkunstnerne Lene Desmentik, Jette Gejl Kristensen, Bjørn Poulsen, Lars Ravn og Henrik Flagstad.

En stor tak til alle – både medlemmer og suppleanter - for jeres indsats i Akademiraadets arbejde.

De nye rådsmedlemmer, der tiltræder 1. april er arkitekterne Anders Abraham, Louis Becker, Poul Ingemann, Johnny Svendborg og billedkunstneren Milena Bonifacini.

Velkommen til jer.

Akademiet, Rådet, Juryen og alle udvalg - indtager den særstilling, at medlemmerne bortset fra præsidenten, der modtager et mindre vederlag, stiller deres arbejdskraft gratis til rådighed for det offentlige. Til alle jer vil jeg derfor sige en stor tak, fordi I føler jer forpligtet til at lægge kræfterne i det arbejde Akademiet udfører.

Tak til æresmedlemmer og tak til rådsvalgte medlemmer, som også stiller jeres faglighed gratis til rådighed – i den forbindelse vil jeg rette en helt særlig tak til advokat Ole Damsbo – der i den grad har hjulpet os igennem en vanskelig proces omkring vedtægtsændringer.

På denne sidste aften i marts fejrer vi kunsten – alle jer – institutionens 257 års fødselsdag – dens formål og indhold – og byder velkommen i Akademiets sale.

TAK

Mette Gitz-Johansen marts 2011